

RADA EUROPY
EUROPEJSKI TRYBUNAŁ PRAW CZŁOWIEKA

CZWARTA SEKCJA

SPRAWA I. P. p. POLSCE

(Skarga nr 77831/01)

WYROK

STRASBURG

14 października 2003 r.

*Wyrok ten stanie się prawomocny zgodnie z warunkami określonymi w artykule 44 § 2
Konwencji. Wyrok ten może podlegać korekcie wydawniczej.*

W sprawie I.P. p. Polsce,

Europejski Trybunał Praw Człowieka (Czwarta Izba), zasiadając jako Izba złożona z:
Sir Nicolas Bratza, *przewodniczący*,
Pani V. Strážnická,
Pan M. Fischbach,
Pan J. Casadevall,
Pan R. Maruste,
Pan L. Garlicki,
Pani E. Fura-Sandström, *sędziowie*,
oraz Pan M. O'Boyle, *Kancierz Sekcji*,
Obradując na posiedzeniu zamkniętym w dniu 23 września 2003 r.,
Wydaje następujący wyrok, który został przyjęty w tym dniu:

POSTĘPOWANIE

1. Sprawa wywodzi się ze skargi (nr 77831/01) wniesionej w dniu 27 lipca 2000 r. przeciwko Rzeczypospolitej Polskiej do Trybunału na podstawie artykułu 34 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności ("Konwencja") przez obywatelkę polską, Panią I.P. ("skarżąca").

2. Rząd Polski ("Rząd") reprezentowany był przez swojego Pełnomocnika, Pana K. Drzewickiego z Ministerstwa Spraw Zagranicznych.

3. W dniu 19 listopada 2002 r. Czwarta Sekcja uznała skargę za częściowo niedopuszczalną i zdecydowała zakomunikować Rządowi skargę dotyczącą przewlekłości postępowania. Na podstawie artykułu 29 § 3 Konwencji postanowiła zbadać meritum sprawy w tym samym czasie co jej dopuszczalność. Przewodniczący Izby wyraził ponadto zgodę na zastrzeżenie anonimowości przez skarżącą (artykuł 47 § 3 Regulaminu Trybunału).

FAKTY

4. Skarżąca urodziła się w 1961 r. i mieszka w Ciechanowie w Polsce.

5. W sierpniu 1992 r. skarżącą, mając wówczas 30 lat, poddała się operacji ginekologicznej. Kilka dni później, z powodu komplikacji pooperacyjnych, skarżącą musiała poddać się kolejnemu zabiegowi operacyjnemu, podczas którego usunięto jej macicę i jeden z jajników.

6. W październiku 1992 r. skarżącą zwróciła się do prokuratury o wszczęcie postępowania karnego przeciwko lekarzom i szpitalowi. W dniu 15 lutego 1996 r. postępowanie zostało ostatecznie umorzone.

7. W dniu 29 kwietnia 1993 r. skarżąca złożyła w Sądzie Wojewódzkim w Warszawie pozew o odszkodowanie przeciwko szpitalowi. Podniosła, że stała się ofiarą błędu lekarskiego, w wyniku którego została pozbawiona możliwości posiadania więcej dzieci i który spowodował ogromne cierpienie psychiczne. Zażądała odszkodowania w wysokości 50.000 złotych.

8. W dniu 4 maja 1993 r. Sąd Wojewódzki w Warszawie zwolnił skarżącą od kosztów sądowych.

9. W dniu 5 lipca 1994 r. sąd przeprowadził pierwszą rozprawę, na której skarżąca została przesłuchana. Sąd zażądał od prokuratury dostarczenia akt dotyczących sprawy karnej przeciwko lekarzom.

10. W dniu 25 stycznia 1995 r. sąd zawiesił postępowanie z uwagi na odmowę prokuratury przedstawienia akt sprawy karnej w czasie trwania postępowania karnego.

11. W dniu 21 czerwca 1996 r. sąd podjął postępowanie cywilne.

12. W dniu 23 sierpnia 1996 r. odbyła się rozprawa przed sądem, która musiała zostać odroczone ze względu na nieobecność przedstawiciela pozwanego.

13. W dniu 27 listopada 1996 r., 15 stycznia i 12 lutego 1997 r. sąd przeprowadził rozprawy, podczas których przesłuchał świadków.

14. W dniu 2 kwietnia 1997 r. sąd, na posiedzeniu niejawnym, zarządził sporządzenie opinii biegłego. Opinia została sporządzona w dniu 17 lipca 1997 r.

15. Na rozprawie, która odbyła się w dniu 26 września 1997 r., sąd przesłuchał biegłego.

16. W dniu 21 października 1997 r. skarżąca zwróciła się do sądu o dopuszczenie dowodu z kolejnej opinii biegłego.

17. W lutym 1998 r. skarżąca zwolniła swojego adwokata, gdyż nie była w stanie dłużej ponosić kosztów. Wygląda na to, że wniosowała o ustanowienie dla niej adwokata z urzędu, ale jej wniosek nie został rozpatrzony.

18. W dniu 13 marca 1998 r. sąd na posiedzeniu niejawnym dopuścił wniosek skarżącej o zarządzenie drugiej opinii biegłego. Następnie skarżąca poinformowała sąd, że życzy sobie konfrontacji biegłych.

19. W dniu 15 lipca 1998 r. sąd, na posiedzeniu niejawnym, oddalił wniosek skarżącej o zwolnienie jej z kosztów sporządzenia opinii biegłego.

20. W dniu 30 września 1998 r. skarżąca otrzymała opinię biegłego i ponownie zwróciła się do sądu o przesłuchanie biegłych.

21. W maju 1999 r. sąd poprosił skarżącą o wskazanie pozwanego, gdyż po reformie administracyjnej Wojewoda Mazowiecki stał się organem właściwym do reprezentowania Skarbu Państwa. Skarżąca wykonała to zarządzenie. Zwróciła się również do sądu o przypozwanie lekarza, który przeprowadził operację, jednak w dniu 8 grudnia 1999 r. sąd oddalił jej wniosek.

22. W okresie pomiędzy 27 września 1997 r. a 6 lutego 2000 r. nie odbyła się żadna rozprawa.

23. W dniu 7 lutego 2000 r. odbyła się rozprawa. Skarżąca została poinformowana, że sąd zgubił jej wniosek o przesłuchanie biegłych oraz jej pytania do nich. Nowy termin konfrontacji przed Sądem Okręgowym w Krakowie został wyznaczony na dzień 29 czerwca 2000 r.

24. Skarżąca udała się do Krakowa w celu wzięcia udziału w rozprawie wyznaczonej na dzień 29 czerwca 2000 r., została ona jednakże odroczone z uwagi na brak prawidłowego zawiadomienia biegłego.

25. W dniach 19 października i 16 listopada 2000 r. biegli zostali przesłuchani przed Sądem Rejonowym w Krakowie. Skarżąca, która nie mogła uczestniczyć w rozprawie, przedłożyła swe pytania na piśmie.

26. W dniu 8 stycznia 2001 r. odbyła się ostatnia rozprawa przed sądem I instancji.

27. W dniu 5 lutego 2001 r. Sąd Okręgowy w Warszawie wydał wyrok. Nie dopatrywał się zaniedbań ze strony lekarzy. Tym niemniej zasądził na rzecz skarżącej 10.000 złotych jako odszkodowanie za cierpienie.

28. W kwietniu 2001 r. skarżąca wniosła apelację od tego wyroku.

29. W dniu 28 lutego 2002 r. apelacja skarżącej została odrzucona przez Sąd Apelacyjny w Warszawie jako wniesiona po terminie. Skarżąca wniosła zażalenie i w dniu 20 maja 2002 r. Sąd Apelacyjny w Warszawie, na posiedzeniu niejawnym, częściowo zwolnił ją od kosztów sądowych należnych w postępowaniu apelacyjnym.

30. W dniu 11 października 2002 r. Sąd Najwyższy oddalił zażalenie skarżącej na postanowienie Sądu Apelacyjnego z dnia 28 lutego 2002 r.

PRAWO

I. DOMNIEMANE NARUSZENIE ARTYKUŁU 6 § 1 KONWENCJI

31. Skarżąca skarżyła się, że długość postępowania w jej sprawie przekroczyła rozsądny termin w rozumieniu artykułu 6 § 1 Konwencji, który we właściwej części stwierdza:

“Każdy ma prawo do ... rozpatrzenia jego sprawy w rozsądnym terminie przez ... sąd ... przy rozstrzygnięciu o jego prawach i obowiązkach o charakterze cywilnym ...”.

32. Rząd zakwestionował tę opinię.

33. Okres podlegający rozpatrzeniu rozpoczął się w dniu 1 maja 1993 r., kiedy weszła w życie deklaracja Polski uznająca prawo do skargi indywidualnej, a zakończył się w dniu 11 października 2002 r. Trwał zatem dziewięć lat, pięć miesięcy i dziesięć dni.

A. Dopuszczalność

34. Trybunał zauważa, że skarga nie jest w sposób oczywisty nieuzasadniona w rozumieniu artykułu 35 § 3 Konwencji. Odnotowuje ponadto, że nie jest ona niedopuszczalna z żadnych innych przyczyn. W konsekwencji skargę należy uznać za dopuszczalną.

B. Meritum

1. Oświadczenia stron przed Trybunałem

35. Rząd podniósł, że sprawa była skomplikowana, co zmusiło sąd krajowy do odwołania się do kilku opinii biegłych.

36. Odnosnie działania skarżącej Rząd zgodził się, iż nie przyczyniła się ona do długości postępowania. Jednakże, w opinii Rządu, roszczenie skarżącej zostało już zaspokojone przez sądy krajowe, gdyż sąd I instancji przyznał jej odszkodowanie.

37. Odnosząc się do postępowania organów krajowych, Rząd zgodził się, że pomiędzy wrześniem 1997 r. a lutym 2000 r. miał miejsce okres "małej aktywności" ze strony sądu rozpoznającego sprawę. Pomimo to, w opinii Rządu, sądy krajowe wykazały należyłą staranność w prowadzeniu sprawy i wykazały pozytywną postawę wobec skarżącej, zwalniając ją od kosztów sądowych oraz uwzględniając jej wnioski o sporządzenie opinii biegłych.

38. Skarżąca nie zgodziła się z twierdzeniami Rządu. W szczególności utrzymywała ona, że ze względu na swój przedmiot postępowania sprawa miała dla niej wielkie znaczenie.

2. Ocena Trybunału

39. Trybunał przypomina, że rozsądna długość postępowania musi być oceniana w świetle okoliczności danej sprawy oraz z uwzględnieniem kryteriów wypracowanych w orzecznictwie Trybunału, w szczególności, stopnia zawiłości sprawy, postępowania skarżącego oraz właściwych władz, a także wagi postępowania dla skarżącego (zobacz między innymi wyrok w sprawie *Frydlender p. Francji* [GC], nr 30979/96, § 43, ECHR 2000-VII, oraz *Humen p. Polsce* [GC], nr 26614/95 § 60, 15 października 1999 r.).

40. Trybunał uznaje, że sprawa była do pewnego stopnia skomplikowana, jako że wymagała przeprowadzenia dowodu z opinii biegłych. Jednakże zawiłość sprawy nie uzasadnia całkowitej długości rozpatrywania sprawy.

41. Trybunał odnotowuje ponadto, iż bezsporną kwestią jest, że skarżąca nie przyczyniła się do przedłużenia postępowania.

42. W opinii Trybunału działanie Sądu Wojewódzkiego w Warszawie, który rozpatrywał sprawę przez prawie osiem lat, przyczyniło się do przedłużenia postępowania. Sąd I instancji odpowiada ponadto za znaczący okres beczynności trwający dwa lata i pięć miesięcy (zobacz wyżej paragraf 22). Jakkolwiek sąd dokonał pewnych czynności w tym czasie, takich jak zarządzenie sporządzenia opinii biegłych, nie wyjaśnia to jednak tak długiej zwłoki pomiędzy rozprawami.

43. W końcu, Trybunał uznaje, że ze względu na przedmiot postępowania krajowego sprawa miała znaczną wagę dla skarżących.

44. W konsekwencji Trybunał uznaje, iż w świetle szczególnych okoliczności przedmiotowej sprawy, okres dziewięciu lat, pięciu miesięcy i dziesięciu dni przekracza rozsądny termin.

Tym samym doszło do naruszenia artykułu 6 § 1 Konwencji.

II. ZASTOSOWANIE ARTYKUŁU 41 KONWENCJI

45. Artykuł 41 Konwencji stwierdza:

“Jeżeli Trybunał stwierdzi, że nastąpiło naruszenie Konwencji lub jej Protokołów, oraz jeśli prawo wewnętrzne zainteresowanej Wysokiej Układającej się Strony pozwala tylko na częściowe usunięcie konsekwencji tego naruszenia, Trybunał orzeka, gdy zachodzi potrzeba, słuszne zadośćuczynienie pokrzywdzonej stronie”.

A. Szkoda

46. Skarżąca domagała się 100.000 złotych z tytułu szkody niemajątkowej.

47. Rząd twierdził, że roszczenie skarżącej jest nadmierne

48. Trybunał jest zdania, że skarżąca poniosła szkodę o charakterze niemajątkowym taką jak stres i frustracja wynikające z przedłużającego się postępowania. Tym samym, Trybunał uznaje, że w świetle szczególnych okoliczności sprawy oraz dokonując oceny na zasadzie słuszności, skarżącej należy przyznać 9.000 euro z tytułu szkody niemajątkowej.

B. Koszty i wydatki

49. Skarżąca domagała się również 26.000 złotych z tytułu kosztów i wydatków, które poniosła przed sądami krajowymi i w postępowaniu przed Trybunałem.

50. Rząd ponownie uznał, że roszczenie skarżącej jest nadmierne.

51. Zgodnie z orzecnictwem Trybunału, skarżący jest uprawniony do otrzymania zwrotu kosztów i wydatków jedynie w takim zakresie, w jakim zostało wykazane, że zostały one faktycznie poniesione, że były konieczne a także, że były rozsądne co do wysokości. W przedmiotowej sprawie Trybunał odnotowuje, że skarżąca należycie udokumentowała jedynie swe wydatki na korespondencję związaną z postępowaniem w Strasburgu. Tym samym, mając na względzie posiadane informacje oraz powyższe kryteria, Trybunał zasądza na rzecz skarżącej 30 euro.

C. Odsetki

52. Trybunał uznaje za właściwe by odsetki w razie zwłoki zostały ustalone w oparciu o marginalne stopy kredytowe Europejskiego Banku Centralnego, do których należy doliczyć trzy punkty procentowe.

Z TYCH PRZYCZYN, TRYBUNAŁ JEDNOMYŚLNIE

1. *Uznaje* skargę dotyczącą przewlekłości postępowania za dopuszczalną;

2. *Uznaje*, że doszło do naruszenia artykułu 6 § 1 Konwencji;

3. *Uznaje*

(a) że pozwane Państwo ma wypłacić skarżącej w ciągu trzech miesięcy od dnia, w którym wyrok stanie się prawomocny zgodnie z artykułem 44 § 2 Konwencji, poniższe kwoty, które będą przeliczone na polskie złote według kursu z dnia uregulowania należności:

- (i) 9.000 (dziewięć tysięcy) euro z tytułu szkód niemajątkowych;
- (ii) 30 (trzydzieści) euro z tytułu zwrotu kosztów i wydatków;
- (iii) jakikolwiek podatek, jaki może być pobrany od powyższych kwot;

(b) że od upływu wyżej wymienionych trzech miesięcy do dnia uregulowania należności zwykłe odsetki będą płatne od powyższej kwoty po kursie równym marginalnej stawce kredytowej Europejskiego Banku Centralnego z okresu zwłoki plus trzy punkty procentowe;

4. *Oddala* pozostałą część żądania skarżącej dotyczącego słusznego zadośćuczynienia.

Sporządzono w języku angielskim i obwieszczono pisemnie dnia 14 października 2003 r., zgodnie z artykułem 77 § 2 i 3 Regulaminu Trybunału.

Michael O'BOYLE
Zastępca Kanclerza Sekcji

Nicolas BRATZA
Przewodniczący